

اورنبورغ
وباشقه شهرارگه
بلا تفریق
سنه ۱ بهاسی ۶ صوم تین
یارم سنه ۲ گئی ۲
اوج آیلمی ۱ ۲۰
پور آیلمی ۵۰
چیت مملکتارگه
سنه ۱ بهاسی ۶ صوم
یارم سنه ۳ گئی ۳ صوم
اورنبورغ ژورنال
« دین و معیشت »
زیلیفون نومر ۲۸۶
بره ملام ۱۲ تین.

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع
وبیم وصدقات ومساجد ینکر فیها اسم الله
کثیرا ولینصرون الله من ینصره ان الله لقوی عزیز.
زمان تاسیسی، ۳۱ دیکابر ۱۹۰۶ سنه

دین و معیشت

دوامی ۹ نچی سنه

هفته ده بر دفعه یلغه ایلی نسخه نشر اولنور، دینی
علمی و سیاسی ژورنال در.

یبارلگان یازولاری
اوز آرنورگه ادار.
اختیارلیدر. باصلهغان
یازولر کیرو قایتارلاماز.
مارقه سز خطلر قیون
ایدلمی آدرس آلاماشتروء،
۲۱ تین آلنور.
آدر یسنی آچی
یازولری اوتنه
آدر یسنی مقاله لار
درج ایدلاماز.
بره ملام ۱۲ تین

اورنبورغ وباشقه ی ده اولان شا کر دلرگه بلا تفریق یلغه ۳ صوم یارطی یلغه ۱ صوم ۵۰ تین.

«مشایعه»

الشیخ محمد مراد المکی جنابہ ینک «مشایعه حزب
الرحمن ومدافعة حزب الشیطان» نام رساله سی ننگ
۱ ۲ ۳ نچی جزئلری باصلوب چقدی.
رساله موسی بیگی طرفندن میدانہ قویلغان
تاریخ ادیان مسئله سی ورحمت الہیہ عمومیتی نظریہ
لرینه ردیہ اولر املیلہ تاعلیف ایدلوب هرکم آنگلارلق
صورتده یازلغان. معلوم مسئله لر برلن اعتقادی چوالغان
واو مسئله ده حقیقت نهدن عبارت ایدکنی آنگلاوده
کوکللی تر دده اولان تۇرکی طانیغان کشیلره بورساله فی
بورر نسخه اویلر نده توتو لازمدر.
بهارلی هر جزئی ۱۵ شہرہ پوچته ایله ۱۷ شہرہ.

آراقی حقنדה

هلاکت که قارشسی. (برنجی آدم)
مندرجاتی:
(خمر حرام بولماس بورون عربلرننگ عالی وصحابہ لر پیغمبر
مزنہ ایسرکلرہ قیلورغہ فوشقان معاملہ سی، خمر اچوچی ننگ عبادہ
وتوبہ سی، حلال دیب اچوچی گہ مترتب بولغان حکم شرعی،
مسائلر آراسنده خمر ساتو، آراقی ایلان فایدالتو، آراقی ساتوچی غہ
حضرت عمر ننگ ایتکان سوزی، اچکوچیننگ قیامتده غنی عالی، حضرت
عثمان ننگ آراقی حقنده سویله گان خطبہ سی، اچوچی مسلمان لر ننگ عالی
عابله و خاتونلری، ایسرک ننگ طلاق قچقرووی و آنگا تکلیف ایدلگان
شرعی حکملر، خمر اچوچی گہ صحابہ لر ننگ قز بیرماولری ایسرک ننگ
کفر سوز لرینه شریعت نظری اچوچینلرننگ، تورلی بلا بلن مبتلا بولولری،
مدنی تلی خلق آراسنده اچوچی لرہ قیلنغان ماملہ لر و آنلرننگ شاهدلق
قیلہ آلماولری وغیرلر . . .) بهاسی ۷ پوچته ایلن ۹ ۵

ایکنچی مرتبه ا کمال ایتلوب باصلدی

فورست

ه - مثلہ

اوزون کونلر ده روزه . .
اوزون کونده ده . . . . .
کیوم حقنده شوراننگ . . .
هنتی لک حقنده
بولاقچ مفتی . . . . .
تورلی خبرلر . .
خارجی خبرلر،
اورنبورغ خبرلری

لرنی تیرارندن چغارمی شول قدر جیرنی آغاچ بران
 بولسا ده قوبه الوب آلورغه تیوشلی بوله در.

II

بلال دولت اوغلی طرفندن سؤال ار.

۱ نچی سؤال بورون حجگه بارمغان کشی نك بدل
 حجگه باروی جائرمی؟ مختصر شرحی علی انقاری ده
 (و اما من لم یحج عن نفسه فمکروه کراهه تعریم)
 دیگان سوز کدرینه بو سوز معنبرمی

۲ نچی سؤال اوغربدن اوغراغان مالنی تول توب
 آلامز لکن اول اوغری بزگه توله گانک عین مالمنی
 تولی آلمی چونکه اول مال بتکان بوله آدک بزگه بیره
 نورغان مالی ایکیچی برادرن اورلانغان بوله اوز-
 مز نك اورلانغان مال اورنده شول مالنی توله تسک
 یاریمی؟ یعنی اوزمر مالز اورنده شول اورلانغان
 مالنی آلوب قالساق یاریمی؟

۳ نچی سؤال لبطه مال لافط قولنده تورغانده
 حملی بولسه آنک حملی لافطیکه بوله می؟ یوقسه مال
 صاحب می؟

اداره

۱ نچی سؤالک جوابی: بورون حج قیلماغان کشیگه
 کتابچه ضروره دیب ایتوله در. ضروره نك دچی
 درستدر، (فجاز حج الضروره بهمله من ام بعد حج)
 درالمختار مطاب فی حج الضروره یعنی ضروره نك

ارماویر شهرنده ابراهیم اسماعیل اوغلی طرفندن
 سؤال
 ارماویر شهرنده مسلمانلر اچون قبر نك جیر
 بیرگانلر ایدی. اول قبرگه سکسان قدر مسلمان
 میتی کوما گان. حاضرگر کونده شول جیرنی خربینه
 بیردیلر خربینه دن شونده قازارمالار صالدرمق
 بوللار، هم ئلیگی کوما گان میتلرنی قازوب آلوب
 باشقه جیرگه کومارگه قوشلار ایدی شول میتلرنی
 قازوب آلوب باشقه جیرگه کومارگه تیوشلیمی؟ ئله
 شول میتلرنی احاطه قیلوب آلوب شونده فالدر
 تیوشلیمی؟ لکن احاطه طاشدن قباوغه معله نك کو-
 چی یتدچک توگل. آغاچدن احاطه قباونسه آلارنی آلوب
 یاغوب بترمار. حتی چاردوغانلرنی ده یاغوب تر دیار.

اداره

میتنی کوماچ قازوب آلوب ایکیچی بزگه کوماگه
 شریعه کتابلرنده روایه کورنور. امامیت کوماگچ
 آنی قازوب آلوناس دیگان سوزلر کوبدر (وبعد
 ما دفن لا یسع اخراجه بعد مدة طویله او فصیره الا
 بعد). فاضلان بهامش الهدیه ج ۱ صحیفه ۱۹۵
 یعنی میت دفن قیلماچ آنی از مدته اولسون
 کوب مدت اوزغاچ اولسون قبرندن چغاروغه ابرک
 بیراماس دیبکدر. شولای بولماچ اول کوما گان میت.

حجی درست بولہ در، ضرورہ دیب صاد ہلہ ایلہ حج
 فیلمغان کشینگہ ایتولہ دیبکدر، علی القاریبک سوزی
 یعنی حج فیلمغان کشینگہ بدلہ حج قیلوی کراہتہ تحریمہ
 ایلہ مکروہ دیگران سوزی اوزینہ حج فرض بولوبدہ
 حج فیلمغان کشی حقتہ در، اما فقیر ضرورہ حقتہ
 تو گلددر (واما ما فی البدایع فاطلاق، الکرہاتہ
 المنصرفہ الی التحریم یقتضی ان کلامہ فی الضرورہ
 الذی تحقق الوجوب علیہ من قبل) رد المختار ج ۲
 صحیفہ ۲۴۸

یعنی بدایعک ضرورہ نک حجی مکروہ تحریمی
 دیبکلیکر افتضا قیلدر اول سوزنک وجوب متحقق
 بولغان ضرورہ حقتہ بولوبینہ دیبکدر، خلاصہ: بدایع
 دہ حج ضرورہ مکروہ تحریمی دیگران بولدر لکن
 ابن العابدین آندہ فی ضرورہ فی اوستنہ حج فرض
 بولغان ضرورہ دیب آورغہ تیوشلی دیہ توجیہ قیلدر،
 ۲ نہی سؤالنک جوابی: اوغرلانغان مالنی آنچه
 بیروب صاتوب آلو درمت بولغان شیکلی آنی
 اوغرلانغان مال اورننہ آلودہ حرامدر، چونکہ آنک
 حق غیر ایدیکی معلومدر، حق غیر ایدیکی معلوم
 بولغان نرسنہ صاتوب آلو البتہ درست تو گل
 حرامدر، (اذمن شرط المعقود علیہ ان یکون موجودا
 ما لا متقوما مملوکا فی نفسہ وانیکون ملک البایع
 فیما بیبعہ لنفسہ وانیکون مقذور التسلیم) ردالمحتار
 مطلب الادمی مکرم شرعا، یعنی معقود علیہ نک شرہ
 طین اول نرسہ موجود بولورغہ مال منقوم بولورغہ
 مال منقوم بولورغہ فی نفسہ مملوک بولورغہ صاتوب
 چینگہ اوزینک مالکی بولورغہ کرک دیبکدر، ایندی
 اورلانغان مال اوغرینک مالکی تو گلددر

۳ نہی سؤالنک جوابی: حمل مال صاحبینہ بولہ در،
 (لان واد الحيوان يتبع امه) ردالمحتار مطلب فیمن
 وجد خطبا، یعنی حیوانیک بالاسی انسانہ ایارہ آناسی نک

صاحبی کم بواسعہ بالاسیبکدہ صاحبی شول بولہ دیبکدر،
 شولای بولغاچ حیوانیک حملی دہ حیوان صاحبی نک
 بولہ در،

بر قریہ امامی طرفندن سؤال

بزنک قریہ برارندہ مقبرہ لرنک احاطہ لری یعنی
 کیرتہ لری نیچکہ گنہ باغانانی بر گہ قادات مذکور
 باغاناغہ باصو بیلہ کنہ احاطہ فیلمغانلقدن بر ایکی
 بلدن اوز مابینچہ مذکور باصولری چروب تیرلوب
 توشب هر کم قارامقندہ اسراف درجہ سندہ صانا
 لماندہ در، بناء علیہ مذکور آغاچلرنی آلوب مسجد
 شریفکہ اوطون فیاساق شرع شریفہ نظرینہ بناء
 جائز اولورمی؟

ادارہ

مقبرہ نک احاطہ سی فی روشچہ اشانگان؟ یعنی
 خلق کوچیل اول خالقندن آنچه جینالوب شول آنچه
 ایلہ می اشانگان یوسفہ هر کم اوز حصہ سنہ توشکان
 قدر برنی اوزی احاطہ فیلمغانی؟ ثلہ آنی برار بای
 کشی حسبہ الله اوز کبیسہ سندن راصغوط تونوب
 احاطہ قیلدرغانمی شولارنی بیلہ مابینچہ توروب بو
 مسئلہ گہ جواب بیروب بولہ بدر،

شولایدرہ بو حقتہ بر آز نرسہ یازمی قالورغہ دہ
 بارامیددر، بک بغش ایندی شریعہ اول کرتہ لرنی
 مسجدکہ اوطون ایتوب باغارغہ دہ مساعده ایتسہ درست
 کورسہ چنلابوق شولارنی مسجدکہ باغیلورمی مقبرہ
 احاطہ سن مسجدکہ یا قعاج اول مقبرہ احاطہ سن قالو
 رمی؟ آنی شولای احاطہ سن قالدرغانچی بنہ دن شول
 نیچکہ قازقار حاضرلاب ثلبگی کرتہ لرنی شولارغہ
 بنہ دن بیلہ بر ایکی بل طاغی تورسہ نیچک بولور
 ایدی، اول آغاچلرنک بارندہ یاغوب بتروب یاگی
 باشند مقبرہ احاطہ قیلوغہ قاراغاندہ بزنک کورسنگان

بول یکنارہ ک بولماس میکان ؟

بندہ دن نیچکہ قازقلر حاضرلو ایچون بک زور
ہمت دہ کرک توگل . بر جمعہ کون امام افندی خلق
جیواوب بتکاج مہر ابدن توروب شول حقہ خلقہ
وعظ سویلہ شونوق شول اش آرتندن یورورگہ
دیب خلقمک اوزندن بر نیچہ کشی صایلاتوب نویسہ
شول کشیلر بک تبر اول اشنگ آخرینہ باروب چفا
ارہ امام بولغان کشی بر آز جسارتیلرک خلقہ
وعظلیراق بولسہ آنداین جزئی اشلر اوز اوزینہ
اشلہ نوب طاشلانہلر .

بو سوال بتون اول خلقی نک یوزینہ قارا باغا
تورغان سوال بیت . ایمش بتون اول خلقی بر مسجد
نک اوطونن حاضرلی آلمی . انک اومتونہ ٹللہنداین
مشقار برلن توتولغان مقبرہ کرتہ سن باغوب
مقبرنی مز بل فیاورغہدہ اویالمی بولالار . بر مسلمان
اولینہ بو اش بک زور اویات اگردہ امام بولغان
کشیلر حقیقہ طرشوب اول خصوصہ خلقہ تنبیہلر
یاصاب اول امام امید اوز گاندنصوٹ بو بولغہ تو
شکان بولسہ اول امامغہ عیب اسناد فیلوب بولمی .
اول تقدیردہ بار عیب محلہ خلقندہ اول آغالارندہ
قالادر .

ا گردہ امام افندی بو خصوصہ ہیچ بر اوگہ تنبیہ
باصاماینچہ شاطر اب توروب باطقان کیر تہلرنی
کوروب گورلہندروب مسجدکہ باغارغہ قز قغانلق دن
بونداین بر سو الگہ تنزل اینکان بولسہ اول وقت
اول خلقی برلن بر گہ امام افندی عیبنی کوتار .
یشور گہ تیوشلی بولہ . ہمدہ عیب نک کو بر بک طرفنی
بوکلر گہ توغری کیلدر .

مقبرہ کرتہ سی بو یل شاطر اب یانوب مسجدنی
یلنوب کولاری کوککہ اوچوب بتکاج کیل سی یل
مسجد احاطہ سینہدہ چیراط پتار بیت . آگادہ شریعہ

مساعده اینسہ آبدہ شولای کولن کوککہ اچرور .
غہ توغری کپاماس میکان ؟

III

پیتر آلیکساندرسکی دہ محمد نورقانییف طرفندن
سؤاللر .

۱ نچی سوال بر کسمہ آیافلرینہ ہیچ نرسہ
کیما اینچہ بالان آیاق کوبونچہ امام بولوی درستہمی ؟
یا کہ کراہیہ بارمی ؟

۲ نچی سوال اجیبی بر ایر احنبیہ بر خاتون بر
نیچہ وقتلر یرلریننی زنا برلن اوتکارسلر آخرنہ
بولار شرعی نکاح برلن قوشلسہ لر بورونقی
اشاری ایچون شرعی جزا بیرلما اینچہ توروب شول
نکاح درست بولمی ؟ درست بولماسہ نکاحدن صوٹ
توغان بالا ولد زنا بولما یمو ؟

۳ نچی سوال بز نک بو طرفلردہ دہقانار (ایگن
اشی اشلاوچیلر) ہمہ بالا چاغالاری ایلہ رمضان
شریفدہ روزغہ نیت قیلما ی بتون رمضان بو نیچہ
روزہ توتہمی بز بو ییل نیت قیلما دق دیب آشاب
ایچوب یوریلر . بولارغہ قضاغندہ لازمہمی ؟ یا کہ
کفارتدہ لازمہمی ؟ الله تعالی فاشندہ بولارنک حاللری
نیچوک ؟

اداره

۱ نچی سؤال نک جوابی : آیافغہ آیاق کیومی کیو
فرضدہ تو گل واجب دہ تو گل سنہدہ نو گل بر عادتکنہ
در بناء علیہ نمازنی یالغوز اوقغاندردہ امام بولوب
اوقغاندردہ آیافغہ بر نرسدہ کیومی اوفودہ ہیچ بر
کراہتہ بوقدر . شریعت فارامافندہ هر ایکی نماز
بر ابردر .

۲ نچی سؤال نک جوابی : زنادن حامل بولغان
خاتوننی نکاحلانو درستدر (وصح نکاح حبلی من

زنا) در المختار ج ۲ ص ۲۹۹ یعنی زنا دن حامل بولغان خاتوننی نکاحلانو درستدر. اگرده نکاحلا- نوچی ایر زانی دنپشقه کشی بولسه بو نکاح امام اعظم و امام دهمد قاشلارنده درستدر. امام ابو یوسف قاشنده درست تو گلدر. اگرده نکاحلانوچی ایر زانی نک اوزی بولسه اول نکاح بالاتفاق درستدر. (لو نکحها الزانی حل له و طئها اتفاقا) در المختار ج ۲ صحیفه ۳۰۰ یعنی اگر زنا دن حامل بولغان خاتوننی شول خاتون ایله زنا قیلوچی ایر اوزی نکاحلانسسه اول خاتون بالاتفاق آثا خاتون بولوب وضع حمل قیلغانچه عدة صافلاماس دیمکدر. شولای بولغاچ زانی نک حامل بولغان اوز مزنیسه سنی نکاحلانو بی- ل طریق الاولی درست بولغان بولدر. اول نکاحنک درست بولوبینه بورونغی اشاری ایچون جزا بیرلو لازم تو گلدر.

اول نکاح درست بولغاچ اول نکاحدنصوڭ توغان بالا ولد زنا بولمی. اول نسبی ثابت بولغان بالا بولدر.

۳ نچی سؤالنک جوابی: اول کشیلر گه قضاغنه لازمدر. کفارة لازم تو گلدر. (ومن اصبح غیر ناو للصوصم فاکل لا کفارة علیه عند ابیعنیفة ره الخ) مدایه یعنی بر او رمضانده روزه نیت قیلماینهچه طاکغه چغوب آشاسه اول کشی گه امام اعظم قاشنده کفارة یوق دیمکدر.

لیکن هر نه قدر کفارة لازم بولماسه اول اشنک گناهسی بک زوردر. آلارنک خدا قاشندهغی حاللری خدا تعالی عفو ایتمه ساسه بک یماندر. آلارنک اول اشاری ایله الله تعالی نک امرینه فارشی کیلسگان بولدر. چونکه الله تعالی (کنب علیکم الصیام الخ) دی. یعنی مؤمن اولانلر سز گه روزه فرض قیلندی دیمکدر. فرض قیلنوی نک معناسی سز روزه ایله

ما مور اولدیکنز. امر قیلدیکنز دیمکدر. شولای بولغاچ عذر شرعیسز روزه توتماغان چهارا اشاب یوروگان کشیلر الله تعالی نک امرینه فارشقان کشیلر بولدر.

اوزون کونلرده روزه بحثی

بورونراق زمانلرده اصلا یوق ایکان فقط یا آثا کونلرده گنه روزه مسئلهسی عجبا مطبوعانده کوبایب کیتدی بورون زمانلرده صور امی ارله سی اوزون کون قسقه کون دیمی اخلاصی برله توتوب کیلسگانار. حاضر روزهنی قالدر و اوچون یوق بار عذر لر ازلنه یوقبار فتوالر قیل قاللر یازبلا باشلادی بر نازلوسی روزه ده آشارغه یوللر ازله ب مطبوعات اداره ارینه مکتوب یازا. مطبوعات اداره سی آثا وظیفه سنندن خارج فتوالر یازارغه یول قویا.

«دین و معیشت» نک ۲۴ نچی نومرنده اوفالق صابر حضرت نک بیک فصیح عبارهلونصیحتی آراسنده موسی بیگیب نک اوزون کونلرده روزه کتابنده کورسنگان آدملر گه روزه نی آچوغه درست دیمکچی بولادر. صابر حضرت بولای دیه در: جهنم عذابی کبی زاودار شاخته لرده لرده پریسقه لرده خدمت ایدوچی آدملر معذوردرلر: بو بیت موسی بیگیب نک سوزینک عینی در. صابر حضرت بیت ترویسکی حریت طرفداری ایسدی اوفاغه کیلسگاچ اول نیکدر محیطغه قاراب بو اورغه کرک مسلیگن آزرانق بوروب ایسدی. بز صابر حضرت دن بوسوزارنک صدورینه اول قدر تعجب ایده آلمیمز. تیک شونسی عجب مقاله گه اداره

طرفداران کورستوب مقاله آخرينه اوز بئلكي معا كه
سون پرسوز اواسون بارماعان حالبو كه اداره هيج
برمه لهنی فالدرمی اوز طرفندن فار ماقلاب قویا طور
غبن ایدی جهلندن برسی: بزم طرفندن بارماعان كتاب
معلم مسئلهسنده اداره اچقندن اچق بزیقاس فیلهبمز
قیاس بزم وظیفه دگل دیگران ایدی بو توغریده صابر
حضرتك زاوود و شاختهلرده خدمت ایدوچی آدملرنی
معنور دیمكلكی نیمی دلیل گه بنا قیلنغان ایگان بز
بو توغریده اداره گه و آنك سکوتیمه السکوت علامه
الر صاعینه تعجب ایتدك اگر روزه ده شارع طرفندن
کورستلگان عنرلردن باشقه عنرلرده روزه آچوغه
باعث بولا طورغان بولسه فی الجمله زاوود وقابریك
ارده شاختلرده مسلمانلر نك اکثر بئلك کسبی بولغان
قارا خدمتچیلکده آچارغه بوللر کورستیلسه روزنی
کم توناقچق؟ مسلمانلر ایسه شهرلرده پای بولوب
صالقون اویده گنه باتوچی بارماق برله صانارلق آز
ایگانی اداره گه ده معلوم بولسه کبرک ایدی،

شوگا کوره بز بو مسئلهنی اداره اعتبارغه آلوب
اوز طرفندن اساسلی جواب یازسون دیه کتوب قلامز.
امام لطف الله فخرالدینق.

اداره

محترم لطف الله افندیك بو مقالهسی بر اونك (الله
بیردی) اسمانی آغای برلن بولغان مصاحبهسنر آکدر
غان توسلی کورنه. بز صابر حضرت نك نصیحتنده بو
قدر قزو فانلق کورسه تورنك ومومی الیه حقنده
شدتلی برلسان قوللانوراق سوز نابا آلامدق.
محترم لطف الله افندیك بار اتمغان سوزی (جهنم
عذابی کبی زاوودلرده، یا که شاختهلرده، پریسقه
ارده خدمت ایتوچی آدملر معنورلردر) دیگران
سوزیدر. بز نك بیامزده محترم لطف الله افندی بو

عمارهنی یا کلبشراق مطالعه قیلدر. چونکه کوب عباره
آراسفدهغی بر عبارهنی مطالعه البتة آنك سیاق سباقنی
ملاحظه ایلر اولورغه تیوشلیدر. بو عباره نك سباقنی
وار اساق محترم صابر حضرت ایتنه: (ایه سدی مسلمان
بایارنده اشلوچیلر گه ده البتہ بایلر، روزه توناراق
یگلك بمر واری تیوشدر. اگرده شولای یاردم ایتسه لر
اینگواک که یاردم ایتولری ایچون ثوابلی بولورلر هم
خادملری فاشنده سوکلو و محترم اولورلر) دی
ایندی شول سوزلردن صوگ (اما اختیاری مسلوب
بولغان فاطر ژانلر یا که جهنم عذابی کبی زاوودلرده
یا که شاختهلرده اشلوچیلر البتة معنورلردر) دی.
بو معنورلردر سوزن (مستثنالردر) دیست مطالعه
قیورغه تیوشلیدر. یعنی وندابن اورنده اشلوچیلر
نك بایلری یگلك قیلر آلماسلر شوگا کوره آلا خدمت
وقتلرن کیموته آلماینچی طولی خدمت ایتار که مجبر
بولورلر. آلا خدمت وقتلرن کیمتودن معنورلردر.
آلا رغه بک چیتون بولسه ده روزنی توتو تیوشدر دیگران
سوز بولادر.

مرادنك بو بولوبنه قرینه ایسه شول سوزدن
صوگ اوق شوگا یاغاب (روزه توتوب هلاک بولو
چیلر نادردر. بلکه اول صورتده هم روزه توتقانندن
توگل بلکه دفعه تیرلر ب صوصاغان کوی کوب صو
اچکاندن یا که طاقتندن ارتق طرشقانندن بولدر)
دیگان سوزلریدر.

بز اوزمز محترم صابر حضرت مقالهسنی شوشی
طریقه مطالعه قیلغانلر شو نك ایچونده آنك سوزلرینه
بیلنمگانمز، محترم صابر حضرت نك اول نصیحتن بیلر
نور گه توگل نقد بر ایتار گه و آگا قار شو تشکر ایتار گه
تیوشلی دیب بیلمز.

اوزون کونلاردهده روزه توتو فرض

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم. (لا يكلف الله نفسا الا وسعها لها ما كسبت وعليها ما اكتسبت) آية كريمه نك معنرسي: الله تعالى حضرتي هيج كيني تكليف قيلمى مگر تكليف قيله فوتى صغدرغان کوچى يتكان نرسه بران گده بنده گه ثواب عقاب كسبندن كيل. ايند گولك قيلسه ثواب بولا ياوزلق قيلسه خدا نك امرون توتماسه نهى ندىن طبولماسه عذابقه مستحق بولا. بو آية كريمه دن بلنه كه الله تعالى نك فرض يتكان عبادتلرون قیلورغه هر بر سلامت كهمسه نك کوچى يته ايكان.

الله تعالى نك بز گه فرض يتكان الوغ عبادتلرون يتكده رسي رمضان آينده روزه طوطو اوزون كونلار اسسى هوالر آغر كسبار سببلى روزه طوطو- رغه کوچ يتمس دبر گه اورن يوق چونكه الله تعالى حضرتى كلام شريفنده ايته (فمن شهد منكم الشهر فليصمه ومن كان مريضا او على سفر فعدة من ايام اخر) دى.

يعنى سز نك بروگز رمضان آيينه كرسه روزه طوطسون دخى بر من رمضان آينده آورو بولسه يا كه سفرده بولسه بس اول من رمضان آينده قالغان كونلار نك صانچه رمضان آيندن باشقه كونلارده طوطار يعنى بر كونگه هر كون قضا قياور دى.

الله تعالى رمضان آيتى نك اوزون كونلارده اسسى هوالرده كيلورون هم شول وقت قوللرينك آغر كسبار گه احتياجن بيك بيله ومع ذلك بونلارنى عنر ايدوب مريض مسافر قطارنده آلا رغه ده رخصت ايتهمى چونكه بوندى كونلارده روزه طوطو طاقه بشر به دن خارج تو گل.

هم بونجر به بر لنده معلوم اوزغان اون دورتهچى سنه دهده رمضان آيى كونك اوزون وقتنده هو انك

قزو وقتلارينه توغرى كيلدى. شول وقت اوراق اوروب پچان چابوب وغير آغر كسب ايدوچى لر آراسنده روزه طوطوچيلر كوب تصادف ايتدى هم بو روزه طوطوچيلر نك روزه طوطوچيلر دن آرتق غيرت هم توزومليك كورستكاندلكلرى معلوم بو. ادى. روزه طوطودن كسبكه كسبندن روزه طوطوغه ضرر كيلسه بوندى اشلر واقع بواماز ايدى بيت. (الوقوع ادل الدليل على الامكان) بوندى كونلارده روزه طوطوده نفسكه فهر نفسكه آغر لاق يوق تو گل بار. شونك اوچونده عمل شونك اوچون اجر بولا. شونك اوچونكه قم نبويدن شرف الصدور (خير الاعمال اخمزاها) بيورلغان. شوندى آغر لقلار بات طبواما. سون ارچون بولسه كبرهك الله تعالى نك (كما كتب على الدين من قبلكم لعلكم تتقون) قول شريفينك حكمتى. خلاصه يالغان سبيلر تورغزوب رمضان شريفده روزه طوطوچيلر امور شرعيه نى رعايه قيلمى الله تعالى نك امرينه اطاعت ايتهمى بهاييم كى نفسلرينه تابع بولوب ياشاوچيلردر. اللهم اهدنا الصراط المستقيم.

اورسكى اويازى ايشان آولى فصيح الدين بن عبدالله بن موسى.

كيوم حقنده شورانك اغواسى

(اوتكان نومردن ما بعد)

ودخى شورا محررى ر. ف. روسچه كينودرست ايكانلك كه استمدال قباوب ايتادر: اوفاشهر نك اوستنك فر نك كيومى بولغان حالده اورنمزه بر آدم كردى واوزى نك مكه مكرمده معلوم بر ايشان حضورنده اوقوب قايتقانلغينى سوبلدى روسيه ده اوقوچى دينى مدرسه لر شسا كردارى تو گل حتى اوچينلاسكى

اشقولا شا كردلری آراسنده فوراشقه كيپو چيار گه
تصادف ايتما گانم حالده بو اشني مـكهده نهجه يـل
اوقوب قايتوچي دين عالمنده كوروب بيك مقاشتر
اوادم من اوزم صرغان ختفه كلاپوشني هم قارا
قول بوركني ياراتام. اما عهرم بوينچه باش آورو
برله مبتلا بولومني باش كوندن بيرلي صرغان
كلاپوش كيپو وقشني جايني طوتاش كلاپوش بورك
برله برون كورهم ودخى الوغ مؤلفردن برى
اندلس مسلمانلرينك كيوملري حقنده اوشبو مضمونك
سوز سويليدى. اندلس قطعه سنده مغرب طرفنده
بولغان مسلمانلرنك فاضيلرى فقيهلرى چالما كيسه.
لرده شرق طرفنده بولغان مسلمانلر چالمانى ترك
ايتديلر اينك الوغ عالمرندن بولغان عزيز ابن
خطابنى مرسبه شهرنده آچق باش بولغان حالنده
كوردم ديپور ايمش. مونه قارئين كرام شورا
ژورنالى نك ۹-۱۰ نچى نومبرلردن بعض
بر جملهرن گنه بازوب كورساتوب يازدم. اگر بو
يازغانلرمزه اوشانمغان ذوات كراملرمزدن بوله
قالسه ۹-۱۰ نچى ژورنالى اوقب كورب شورا
مهررى نك يازغانلرى حقل بولسه تصويب حق سز
بولسه رديه بازوب دين مزى حمايه بولنده خدمت
قيلماقلرينى عالما كرامدن متواضعانه رجاوتمنى ايدرم.
ومع ذلك علمى جهت لردن رديه يازارغه كندم نك
اقتدارى خارجنده در. شول مجبوريتله عالما كرامه
حواله ايدرم شويل ايسه ده شورا مهررينه بررسوز
بولسه ده يازمى قالرغه چانم معذب اولدى. خوش
يوقاريدى يازغان رضا فاضى سوزلردن نيار
آنكلاشولدى البته بيك بىغشى آنكلاندى فيما بعد
مسلمانلارغه كيپار گه كيراك بولدى ده قالدى فوراً.
شقه اشلاپه با كه يالان باش بورور گه چونكه چالماده
بر فضيلت و مزيت بولماسه چالما يهوددن آلنغان كيوم

كلاپوش بورك كيساك رضا فاضى كىبى عهر ك بوينچه
باش نك آورسه دخى اشلاپه كيپو حرام بولوى قاين
مكروه بولويونده ده دعوا قياورغه يول يوق ديه
آفچورين واسطه سيله شهاب مرجانى ايتسكان بولسه
البنه فوراشقه اشلاپه كيپار گه مجبور بولور سنك. مونه
افندى لرم آغاج اورمان نك دوشمانى بالطه صابى بو.
لوب چققان كيك دين دوشمان لرمز بزم هم اوزم نك
اهل اسلام آرسندن ظاهر بولوب ياتور. اگر ده
بالفرض بزلر گه حكومت طرفندن كلاپوش كيپانگن
فوراشقه كيپنگن پالتو زيكييت وما اشبه كيپوم لركيه سز
خاتون قزلرنك زى قاچور مانگن حجاب فلان كيراك
توگل ديه تكليف و مجبور قيلنسه ايدى نهچوك آغر
وفنا تاثير قيلوب حالمز نه اولر ايدى حنى هجرت كه
مجبور اولر ايدى الحمد لله منك مرتبه الحمد لله الى
هذا اليوم حكومت مز بزاره بو تكليف لرنى قيلمادى
ايت نك ميقروب و قورتى اوزندن حاصل بولغانى كىبى
بزم هم دين ميقروبلرى اوزمزدن حاصل بولدى
الله انصاف بيرسون بونا انصاف لره ديك دن باشقه
چاره قالمادى خوش بر تقدير رضا فاضى نك سوزارى
حقلده بولسون چالما كلاپوش وغيرى ملي كيپوم لرمز
حرام بولماغانده ر. ف. بو اغوالرى خناس كىبى
وسوسه يازارغه نه مجبور قيلدر ايكان ميسيونير لار.
دن وظيفه آلوب ميسيونير لارغه خدمت قيله ميكان
ديه ظن قيلنده در والا بو كىبى كيسوب طاشلاغان
قدرى اهميتى يوق نرسه لار يازوب شورا صحيفه.
لرون طراتروب ملت بالارينه سنه گه بش صوم غه
صاتوب چيودن باشقه نه ايفتيريس نه فائده حاصل
اولر ايكان عجباً ايك مقدس پيغمبر ناجى ديب
بورگان چالماده يهوددن آلنغان بولسه كيراك ديه
تعقيب قيلوده نه فائده بار ايكان دخى كلپوش بورك
كيوب عهرم بوينچه باش آوروينه مبتلا اولدم ديه

کلاپوش طاشلانماق دن مقصد نه ایکان؟ یوق اقدم باشکنز کلاپوش کی گاندن آورمز باشقه بر سبیدن آورسه کبراک بناء علیه اهل اسلام هاینه نچ-وک ایتوب چالوشور من ایکان، نه طریقه هچوم فیارغه کیرهک، یاشارنی نچ-وک اوز یولمه کرتور من ایکان دیب کوب فکر فیلوب نه صاب چالقنی ایل باشنگزه ضعیف لك كملگان بولماسون. والا کلاپوش بورك کبیوب باش آوردی دیه هیج فرد انسان ایتماز هم ایتمه یچک اوشبو مقاله فاصر نه می یازغان اثاده یعنی ۱۴ نچی اییونلر هوانك اینك اسسی وقتند، مگازین گه فارشهزغه ایکی آق صقاللی قارت قازاقار کردی، بر اووی نك باشنده تولسکی بورك دیکری نك باشنده اوزون جونلی قوی تیر-سندن تیکگان بورك، بوزارندن پارار چغا شورا محرری نك ب-ورك کلاپوش کبیوب باش آوردی دیگان سوزاری خاطر مه کیلوب در حال بو قزاقار دن سوال قیلدم. ای آوط آغالری موندای اسسی وقت موندای جلی ب-ورك کبیوب باشنگز آورو بولمایهو؟ دیدم جوابنك خدای صافلاسون بورك طاقیه کبیوب باش آورو بولار می دیه کولاب هغوب کیتدیبار. مونه محرر سوزارینه برهان تمنع و دهی محرر ایته در «اوف» شهرنده یانهزغه فرنك کیومی کیگان بر آدم کردی اوزی نك مکة مکرمه ده بر ایشان حضورنده اوقب قایتقانون سویلهدی بو اشنی مکه ده نچه یل اوقوب قایتوچی دین عالمنده کورب بیک متأثر اولدمدی» های اقدم مونده برده عجب لهذب متأثر بولا نورغان ایش ب-وق = مونده ایشان حضرة فلان ار هیج عیبلی توگل کم من اندای شرلاتان ار توغری کیلوب چیستای ذا کر حضرة مرحوم نه کبی تبرک بر ذات شریفی ابدی بالالری نه روشده پوری ذا کر حضرت وصیت قیلغانمی یا

مخدومه لرنك صورت لرون توشرتوب اسلامبول مکتوبی ایله بتون عالم گه طاراندنکر بوتشبتلرنگزه راضی بولادی مو؟ یات شول برشرلاطاندن استدلال قیلا-وب فرنك کیومی کییار گه یول کورساتورنکن سزار کبی عام دعواسنده بولغان ارغه اویات اویات اقدم. ذ. عینانی.

تنبیه

اوتکان ۲۷ نچی نومبر ده صالحف طرفندن صورالغان سؤاللرنك ۴ نچی سؤالینه بیرلگان جواب ده (فضاغه فالغان نمازلرنی ایکندی ایله آخشام آراسنك قضا قیلو درست توگل) دیلیمشدر. بو جواب بز نك دیارمز احوالنه قاراب بیرلیمشدر. چونکه بز ده ایکندی نمازنی بک کچکدروب اوقیلر. ایکندی فرضنی تمام ایدوب سلام بیروب تسبیح تارتوب دعا قیلاغا. نچی کوب برده قویباش باتارغه قزاره باشلی در. اول وقتده ایسه قضا نمازی درست توگلدر. اما ایکندی نمازنی ایرتهرك اوقلغان برارده ایکندی نمازنی اوقچاق قویباش قزاره باشلاغانغه قدر نماز اوقوراق بولسه، اول وقتده قضا نمازنی اوقو درستدر.

مفتیلک حقنده

اورنبورغ مفتیلگی نك اورنی بوش قالوب یا کما مفتیگه احتیاج توشو ایله اورتا روسیه مسلمانلرینك آلدینه اولوغ مسئله کلدکندن بز قزان اماملری بو دینی و روحانی اولوغ منصبغه قویلاچق ذاتنك نیندای

کمه بولورغه تیوشلیکی حقیقه فکر مزی عرض
ایتوب وظیفه ملیه و دینییه مزی اوتوانی تیوشلی کورمه مزی
اولا بو مسئله گه عمومی روشجه قاراساق هر بر
دین اهلنده توبان درجه روحانی مامور لر اوستنده
دینی فتوالر بیرو، خلقنی اخلاقی تربیه لرنده افراط
وتفریطدن صافلار اوچون منسوب بولغان دینی نك
اسرار و حقیقتلرن آکلارلق، رعایه سی تیوش بولغان
روح و سیاستنی بلورلك امین و محترم بر ذات تعیین
قیلو بتون دنیا ده قبول ایتولگان قاعده عامه در یهود
و خریستیانلرد، بو قاعده رعایه ایتوله و بالفعل اجرا
قیلونادر. اوشانداق اسلام مملکتلرنده بیک ایسکی
عصر لردن بیرلی مذکور وظیفه نی اوتار اوچون
«شیخ الاسلام» عنواننده بتون دین علمامندن علم
اخلاق و دیانت جهنلرندن اوستون بولغان بر ذات
تعیین ایتوله کامشدر که همه علمانک نظارتی آنلرنک
تیوشای رتبه لرن کورساتو یا که بالفعل تیوشلی
منصبلرینه بیلگوله و تصور لری بولغانده ننبیه ایتو
یا که باشقلرغه عبرت بولورلق درجه ده تکدیر
وتعزیز قیلو کیر وظائف دینییه و مدنیه لرنی بو ذات
اوتیدر. ایمدی بز نك روسیه مسلمانلرنک مقتیلکی ده
اوشبو وظائف دینییه و مدنییه نی اوتار اوچون تعیین
ایتوله در. بز نك اور نیورغ متیلگی تخمینا اون بش
میلیون قدر مسلمانلرنک امور دینییه لرنه و بتون دینی
منصبلرغه ایاقنلی عالمر و اماملر انتخاب ایتلووینه
نظارت ایتمک وظیفه سنده در.

طائفان دین علمامندن بر ذاتنک بو اولوغ منصبه
تعیین ایتلوون آرزو قیلر. دینلرینه اختیار و حریت
بیروچی دولت متبوعه لرنندن بو مطلق بلرینه مساعده
ایتونی تیوش صانیلر. و شونداق مفتی ارقاسنک دینلرینه
هم وطن و حکومتلرینه محبتلری آرتونی امید ایتله لر.
اوشبو مرحمتاو پادشاهن حضرتلرنک بتون
رعایه سینه دینی و وجدانی اختیار لرنی توسعه ایتدی
زماندن بیرلی توری مناسبتلر ایله مسلمانلرنک بو
اولوغ مطلوبلری حکومتکه ایرشدر لدی ۱۹۰۵ نچی
سنده اوفاده اداره روحانییه نی اصلاح فکری اوچون
باصالغان رسمی کیشکاش مجلسیده مفتی نك دین علمام-
سندن بولووی مطلوب کورادی. آندن سوکفر رسمی
جمعیتلرده هم شول فکر اهل اسلام طرفندن قبول
ایتدی اوشانداق اوتکان ۱۹۱۴ نچی سنده پیطرا-
غرادده مسلمان فراسیه سینک تشبثی ایله باصالغان
جمعیة رسمیه (اسیبزد) ده مفتی و شیخ الاسلاملرنک
دین علمامسندن بولووی تیوش دیه اتفاق و قرار
ایتدی (لایحه ۷۲ نچی ماده) و بو روش هر بر وجدان
ایاسی آکلارلق و نلارلك بر امر طبیعی و قانون
منطقی در. اگر غیر طبیعی اوله رق مفتی بولغان
کمه مذکور وصفنی جائز بولماسه قاضیلر عالم بولو
برلده آنک ماموریتنده گی تصور لری قاپلانوب
یتیدر چونکه مسئول رئیس اوز وظیفه سینه عائد
مسئله لرنک ایك مهرا کنده یعنی علوم دینییه بابنده
قاصر بولغاچ املر افنده غیلرنک سو حرکتارندن خبر-
دار بولووی سو استعماللارندن محکمه نی محافظه
ایتوو مشکلدر. خصوصا سوکفر یللمرده قاضیلرنی
صایلا و کورساتو مفتیگه طاپشر لرفندن علمگه اهلیتی
و عامانی تمیزی بولماغان مفتی چن علمای و اهلیتی
قاضیلرنی کورساتودنک عاجز در بناء علیه مفتی نك
علوم دینییه ده مهارتسز بولماقی سببلی مکمه اسلامیه ده

اوشانداق بو منصبلرغه ایاقنلی و اقتدارلی روحا-
نیارنی بتوشدرر «طارشو» آنلرنک باش تربیه لرنندن
اوک اخلاقی، علمی و فکری جهتارینه یاقندانراق آشنا
بولوب تورو اوشبو مفتیلک وظیفه لرننددر. بناء
علیه روسیه مسلمانلری بیک کوب یللمدن بیرلی
اوزارینه دیانتی و استقامتی هم کورکام خدمتلری برله

تورلی اوگھایسزاق وسؤ استعمال لرغه بول آچلادر
تجر به ده بو حالک کور نما کی آزدگادر. مفتیلک منصبک
بولغان ذات دولتک بیوک مچکمه ارینه یاقن تور دقندن
مملکتک رسبی تلینه البته احتیاجی باردر بو هم
منظور بولورغه تیوشلیدر؛ لکن کامل آوروپا تربیه
سی آغان بولووی مچکمه نیک غایه سی اوچون لازم
دگادر. دخی روسیه بلوده بولغان نقصانی اجتماعار
مزده قرار بیرلگانچه مفتی حضورنده بر یوربست
کونصل تعیین آینلو یا که توتو ایل بر در جهده طولترو
ممکن بولور اما علوم دینیہ جهتنده گی عجز ونقصانک
هیچ بر نرسه ایلده طولترووی ممکن بولماوی عقلاو
طبعا معلوم بولووی اوستینه اوزاق تجر به لر ایلده
ثابتدر. اوشبو ملاحظه لر علاوه سینہ رسمی اجتماعار
مزده معقول کورلگان وعموم خلق طرفندن هیچ
اعتراض سز قبول آینلگان قرار نیده اعتبارغه آلو
اولوغ بور چه زدر. فسقه چه آیتکانده روسیه ده مفتی
مسلمانلرک بنون دینی و علمی اشار قده نظارت آیته
نک وشول ایکی تورلی اشدہ لیاقتلی خادم و مامور
لرنی یاقندن طانورلق، پاک وجدان وانصاف، دین
و علم بولنده فائده لی خدمت لری ایلہ مسلمانلرک
امنیتلرن قازانغان دینی عالم و محترم بر ذات بولووی
لازمدر.

قران شهرینک امام و مدرس لری: آخوند حسام
الدین عبدالغفار ف، ملا محمد صابر الخالدی، ملا لہ جان
البارودی، ملا صفی الله بن ملا عبدالله، ملا صادق
ایمانقوی، ملا محمد قاسم الصالحی، ملا محمد ظریف
امیر خانف، ملا برهان الدین مرجانی، ملا کشف الدین
ترجمانی، بور نایف مسجدی نک امامی ملا ولیبف، ملا
ابراهیم خالدی، ملا عبد الرحمن خالدی، کزاکوف
مسجدنده امام ملا عبدالله عثمانف، ۸نچی نومره عثمانف
مسجدنده امام عارف الله و امام محمد عارف صالحلر

امام سابق عبدالله آپانای، ملا عبدالله امیر خانف، ملا
محمد صفا اور مانچیف، ملا عبدالله بن ملا عبدالقیوم،
ملا صالح جان زاده، ملا احمد جان بن مصطفی.

اداره

محترم قران اماملرینک اوشبو قرار لری بزگه
گنه توگل دلیل لرینه امان نظر ایلہ قاراغان هر کمه
معقول بولسه کرک. چونکه بز روسیه مسلمانلرینک
اصطلاحچه مفتی دیمک دینگه نظارت آیتوچی وشول
دین نک احکامیل عمل قیلوچی ونحت نظارتنده بولغان
لرنی ده شول یول بران آلوب باررغه طربشوچی
دیمکدر.

شولای بولغاچ احکام بنیه دن حقیله خبر دار اولما
غان بر اونک بو وظیفه نی اوز اوستونه آوی یاخود شوندا
بر کشیگه مذکور وظیفه نی خلقک بوکلہ تورگه طربشوی
طبیعت که خلافی قیلو بولغان شیکللی ایک اشانچلی
بر صوغش پار اخودینه فنون هر بیه توکل فنون بحر به
دن خبری بولغان بر کشینی تعیین قیلورغه طربشو
قبیلندن ایدکی ارباب عقلک هر قایوسینه معلومدر. بو
حقده امامار چن اتفاق برلن طربشوب اهل دیانت
اولان اهالینی ده اور فسکرارینه قوشسارغه وکوبلک
تشکیل آیتوب اش باشلارغه تیوشلیدر.

بولاقچ مفتی کم بولورغه تیوشلی؟

ملی مطبوعاتہز بو حقدہ بایتاق فکر لر بیان آیتدہ
یلر. فقط بولوب بته تورغان اشنی ده بولدرمی،
یاخود کچکدرہ تورغان اوکلنی صوللق اتفاقسزاقی
بو مسئله ده حکم سورورگه اوخشی. بزگه قالورسه

هونداین قسما دینی و قسما ملی بواغان اشلرده هر
ایکی طرف وجدان دائر سنده بر گه رک حرکت
قیلو تیوشلی ایدی. (وقت) غزیته سیننه درج ایدلمش
واوشبو نومبر (دین و معیشت) ده هم درج ایدلنگان
قزان اماملرینک فراری بنگ معتدل بر قرار بولوب
کوره در.

شولایده بترنک آنافل دیین عالملر مزنگ بک
دیانتلی لری حکومت اربابی نك بیوکلریله اوز رقبه -
سینه موافق اوزینک وملتی نك تیلاکلرنی کما ینبغی
عرض ایده بیلورلک رهوشده روسچه سوبلارلک
اقتدارلری یوقدر. بناء علیه منم فکریمه کوره مفتی
بولاجق کشی ده ایگ باشلاب کرکلی نرسه آنک دینلی
دیانتلی دیننه اعتبارلی بولوب دینی امرلرده دین
علماسینک سوزندن چقی تورغان شونک ایله بر ابر
ترقی پرور هم روسچهنی کما ینبغی مطلوبچه سویلی
آلورلق معلومات صاحبی بولورغه تیوشلیدر.

همده اول کشی نك حکومتچه انابتلی اشانچلی
بولوی انچی درجه ده تیوشلیدر. هم مفتی لک منصبی
روحانلیق ریاستی بولغانقه کوره اول کشی نك
روحانیلردن بولوبده لازمدر. مونه من شوشی
تعریفکه مصداق بولورلق کشین اوز آرامزدن
ازلب ازلب قارادم. بو تعریفکه مصداق ایتوب
برگنه کشی طابدم اولده پیتراغراد آخوندی صفا
حضرت بایزیدفدر.

بو کشی کورگانم ومصاحبه ایتکانم بولماسه ده
آنک نشر ایتکان «نور» نكغی تیلتوبلری آنک فکر -
بنک معتدل ایدکنی ودیانتنی ده سویگانلیکنی آکلته
ایدی. بو کشیده روحانیلک صفتی ده بار. حکومت
طرفندن آثا پیرانگان ماموریتده آنک حکومت

نظر نده اشانچلی بواورینه دلیل بولورغه بارار اقدر .
چونکه حاضرده اول وایندوی آفرورنی آخوند آنک
اوستونه آنک داخلیه نظارتنده ترجمانلق وظیفه سیده
باردر. شولای بواچ بو کشی مفتی بولاجق کشی بگه
ما صدق بولورغه البته باریدر.

ایتک آستوندن صوللر طرفندن تقدیم ایدیلورگه
بیلگولنگان کشیلر نك بهضیسی نك ملت فاشنک حرمتی
یوق. بعضی دین سویمگان اوستونه دین نوتی .
بعضی ایسه روحانیلر دشمانی در.

من بو فکرنی اوزمنکی ایتوب یازغانم شیکلی
دیانتلی سوداگرلر دینی عالملر ویغشی غنه معتدل
ترقی پرورلر گه سویلب آلارنکده بو فکر گه قو -
شیلغان اقلرنی آکلاب یازامن .

۶ نچی یلده دوما زالینه اوز طرفزدن دیپوتات
ایتوب بیارگان کشیلر مز آراسند، معاذ الله «قویچی
ایندی شول ایکی قین گه تورمغان دینکنی» دیوچیلر
نکده باراغی شول وقتلرده کوب سویله نوب اوزغان
ایدی. صوللر طرفندن بیلگولنور گه مستحق کور -
لنگان کشیلر آراسنده شول دیپوتات کبیلر وبالذات
شول دیپوتات نك اوزیده بولورغه ارخشی . ایندی
دینی رئیسمن شوندا این اعتقادده بوله تورغان کشی
بولسه اول کشین دینگه می؟ ملنکه می فائده کوتر -
گه کرک؟

هر نه الله تعالی احوالمنی اصلاح ایدوب دین
وملنکه فائدهلی بواغان مفتی نصیب ایلاسون دیو
ختم مقال ایتهم.

حسن الدین زاده.

تورلى خبەرلەر

مفتى روحانىدىن

مفتى وفات بولغاندىن بېرىلى مطبوعاتىگە مەنبەلىك مەسئەسى چەتلىدى ھەم بەشىلىق اوق قوبۇردى كۆپ كىشىلەر طرفىدىن فېكر بېيان ايدىلىدى و ايدامكەندە. مەسئەلىنىڭ ھەم-لېكىنە قاراغاندە البتە ھەر كىم اوزىنىڭ فېكرى بېيان ايدىر گە و بو دائىرە گە مەنسۇب بولغان ھەر كىشى اوزى-ئۆزىنىڭ بو مەسئەلىدە غى نە گەن بىلگەن تۈر گە تېوشىلى بىنا ئالەمە بىز ھەم اوزمىزنىڭ فېكرىمىزنى بېيان ايتۇپ اوتۇنى اوزمىز گە بورچ دېيىپ بىلەمىز. بىز بېيان ايدە-چەك فېكرىمىز بو ئا قىدر يازغانلارغە باشقىسە بولمى شولارنىڭ بىر سېنە قوشلۇدىن عبارەتدەر اولدىر كىم قىزان علماسىنىڭ فېكرى يەنى مفتى بولۇپ چىقى كىشى روحانى علمادىن بولسۇن دىمىز. بو مەسئەلىدە قىزان علماسىنىڭ مەقالەسىندە مەذكور بولغان دېلىللىرى قىناعت قىلۇرلىق دېيىپ بىلەمىز روحانىلارنىڭ كۆپىنى انشا ئالەم بولۇپ كىشىلەرگە قوشىلسە كىرەك. دەرست مفتى بولغان كىشىنىڭ روسچە باۋگەدە احتىياجى زور بولۇپ اىنكار ايدىلمى ھەم آ كۇلا-ماغان كىشىدە يوق لېكىن مفتىنىڭ مەقامى واداء ايدە طورغان خىدمەتلىرىنە قاراغاندە علوم دېنىيەدە عالم بولۇپ آلدە طوطلۇرغە تېوش كورنە روسچەدە غى كېچىلىك شول قىزان علماسىنىڭ مەقالەسىندە بېيان ايدىلگەنچە يۈرۈپت كۈنۈل كېلى كىشى طوطلۇرغە قىلغۇن قىلغۇن بولغۇن مەمكەن. بو مەسئەلىنىڭ بويۇلە يازلۇپ قەنە قالمى يوغارغى ھۆكۈمەت دائىرەلەرنە ايرىشۇرلۇندە قىزان كېلىك زور اورتىدىن اميد ايتەمىز

اورسكى آخوند محمد سارم علاج الدينىف .

امام عبدالرحمن عبداللطيفىف .

عبدالله العمازى .

امام عبدالله صالح زين العابدينىف .

امام نور احمد اشعبيف .

امام احمد سعيد ابوبكرىف .

اورنبورغ مفتى سىنى تەيىن قىلغۇدە

روسىيە مۇسۇلمانلىرىنىڭ رەئىس روھانىلاردىن بىرى سى فارط اورنبورغ مەفتىسى م. ش. سلطانىف ابيون ابيدىنىڭ نەفىق اولغۇدە وفات ايتىدى. مەرحۇم بو مەنبەدە ۳۰ يىل خىدمەت ايتىدى. مفتى اولمازدىن مەقمەم عىسكىرى خىدمەتتە سىنگرە اوزىنىڭ وپلىنى بولغان ارفا غو بىر ناسىك مېر اۋاي پاسرىدىنىڭ ھەم مېر اۋاي سۈدىيە بولۇپ خىدمەت ايتىمىشۇر. مفتى سلطانىف نە تەحصىل چەتلىدىن ونەدە اوزىنىڭ خىدمەت ايتىشى چەتلىدىن روھانى سىنىڭدىن توگۇل ايدى. اوشانداق آندىن مەقمەم بولغان مفتى تەفكىلىدە روھانى توگۇل ايدى. بونلاردىن مەقمەم بولغان مەفتىلەر ايسە روھانى سىنىڭدىن تەيىن قىلىنۇپ كېلىمىشۇر. كېچىن سەنە پېتىر اغراددە دېنى اشلىرى مەسئەلى بولغان مۇسۇلمان لىسىزىدندە مەفتىلەر علوم دېنىيە اهللىدىن تەيىن ايتاۋى مەطلۇب كورامىش، اوشۇبو كۈنلەردە تاتارلارنىڭ مەفتى بولغان غزىتە لارنىڭ بىرى «وقت» غزىتەسىندە ھىكدا شۇنداقىن فېكر بېيان ايدامىشۇر كە مفتى باشلىغۇچە روھانى رەئىسۇر. بىنا ئالەم دېنى اشلىرى گە ھېچ تەلىقى اولمىغان و دېن علمىدىن خەبەردار اولمىغان ذاتلار بو مەنبەنى ھائىز اولالمايلىرى. ايشىدە-يېكەنچە بو فېكر ھۆكۈمەت دائىرەلەرنە كامىل ھەسن تەلىقى قىلىنمىشۇر ھازىر گى زاقونغە بىنا اورنبورغ مەفتىسى داخلىيە ناظرىنىڭ تەقدىمىلە پادىشاھ خىزىتلىرى طرفىدىن تەسدىق ايدىلغۇدە بىنا ئالەم ھازىر نە داخلىيە ناظرىنى مۇسۇلمان روھانى سىنىڭدىن لائىق بولغان كاندېداقنى سايلاۋ ايلە مشغولدىر. بولاشدە بىر چىتونلىك باردىر كە يىنگا مفتىنىڭ مۇسۇلمانلار اوزلار بىدە اقرار ايتىلگەنچە مەلۇمات دېنىيەدىن باشقىسە ھەممى آبراز اۋانې ھەدە روس لىسانى بىلۇپ مەطلۇبىدىر.

«نوۋبە ۋرېمە» ۵ نېچى ابيون ۱۹۱۵ نېچى يىل 1422

ادارە

نوۋبە ۋرېمە غزىتەسى نېم رەسە غزىتە اولوب

بو مقاله رسمي خبرلر قسمنده درج اولميشدن نوويه
ؤر بونك بو فكري حكومت مطاببنده موافق بولسه
كر ك ديب بيله من . بئام عليه اوشبو نومبرده مندرج
حسن الدين زاده افندي نك مقالهسى بوجوت برلن ده
اعتبارغه آلنور لقدر .

مفتى حقنده

٢٧ نجى ايوننده زيبه سكوى ارپر اؤادك مكتب
ومدرسه لرمز توغروسنده قباغان سؤال لرينه جواب
ببرو حقنده فارغالى علماء لرى وغيرى محل فارتلرى
بزنك فقير خانهمزه جيولمش ايندبلر مجلس نك
آخر طر فارونده بولچق مفتى حقنده سوز آچلدى
شول توغروسده فارغالى علماء وقار طلرينك سوزلرني
يازماق بولمن . آنلار ايندبلر اول مفتى بولچق
كشى نك علوم ديقينه دن خبرى بولماق شرطر چونكه
مفتى بولچق آدم بزنك علماء دين و روحانى آدم لر كه
رئيس اولچق و آنلار نك اشارنى قار اباچق بو طريقه
بولچق آدم نك ديندن خبرى بولماقنى طبيعي
و ضرور بدير . ايسكچى مفتى بولچق آدم نك ديانه
صاحبى اولماقنى شرطر . چونكه مفتى بولچق آدم
ديانه صاحبى بولوب مسلمانلر نك ناموس دينيه لرون
صافلارلق بولماسه اول وقت مسلمانلار برلن بولچق
مفتى آراسنده نفرة و اختلاف لرحاصل بولوب رئيس -
لك حقى بوغالوى همده حكومت بوندای ناچار
ديانه سز كشى نى بزلر كه رئيس ايدوب قويدى ديب
ايتوب مسلمان خلقى نك جبر سنولرى ده ممكن در .
اوچونچى مفتى بولچق آدم مسلمان خلق ايلن
حكومت آراسنده واسطه بولورلق مسلمانلر نك
مقصودن حكومتكه ابرشدرورلك قورقاق بولماي
اوز اوزون ته طارلق بولوب روسچهسى كامل بو
لماق شرطر چونكه دوخاؤنوى صوبر انبه بر حكومت
آراسنده بورى تورغان اشلر كاغدلر بارده روسچه

روس يازوى ايلن بورتوله همده آراسنده بك مهم
الوغ اشار بوله اوشبو جهتلردن روسچهسى كامل
بولوب اوز اوزن تو طارلق باطر بولوى شرطر
ديدوك . ايشتنه بزنك قارغالى عامه لرى هم قار طار بزنك
بولچق مفتى حقنده ضرور طابقان صفة لرى بونلر در
اگرده مفتى بولچق آدم بزن اوشبو منكور صفة لار
اوزرينه بولسه البته بوندای آدم نك مفتى بولماقنى
حكومت ايجونده بزنك مسلمان خلقى ايجونده بخشى
و خبرلى بولونده شوبه بوقدر امام محمد صادق العثمانى

اثار عتيقه دن

آنا بابالر مزن فالغان شيخ نجم الدين الكبرى نك
(فواتح الجمال و فواتح الجلال) نام رسالهسى بار .
باش ياغنداغى كاعدگه خه شخطلى بر كاتب (عنه
المجموعه بنماها بخط مخدومنا ومولادا عه ادا الدين
عبدالرحمن الجامى قدس الله تعالى سره المتوفى ٨٩٨
سنه رحمه الله تعالى) ديب هم آخرينه (فرغ من تسويد
هذه الرسالة الشريفة الفقير الحقير عبدالرحمن احمد
الجامى وفقه الله تعالى لسلك سبل اليقين والوصول
الى مقامات العارفين حامدا ومصليا وقت الظهر من
يوم الاثنين الحادى عشر من رجب المرجب سنة سبع
واربعين وثمانمائة اللهم اغفر لمن طالع او كتب بل
لكل من به انتسب وجميع المؤمنين والمؤمنات وصلى
على النبى محمد واله اجمعين) ديب شول صحيفه ده
توبان تابا بر او يازغان (وعاش اجمامى قدس سره
بعد ما كتب هذا الكتاب ٥١ سنه ومات ٨٩٨ سنه)
ديب اشبو تبرك كتابنك كتابننه ٥٠٠ يافه قريب بو -
اسه ده جرتلغان ياكه آشالغان كاغدى هم جويلفغان
يازوى بوق .

كاتب الوغ منكارده امام شاه احمد ملا محمدى اوغلى

تشكر

اورنبورغ گوبرناسى اورسقه بلده سنده مشهور

فاضل محترم ابو عبدالرحمن عبدالله المعاذي حضرت قاري اوشبو و سنه تاليف فيلوسوفيا و مؤلفات فقهاء كرام و اصوليين نام رساله لطيفه سندن بر نيچه دانه سني استاذ اكرمه ز داملا بر صدق جناب اربينه كوندر مش ايكان مذكور رساله دن بر دانه سني استاذ اكرمه ز مومي اليه حضرت تارندن هديه احسان طريقله بنكا دانه سني و يروب ايدى مذكور رساله لطيفه نى تاما مطالعه سيله مشرف اوله قل بر ابر مومي اليه حضرت تارينه خدمت عاليه اربينه صهيبي دلم دن تشكر قبله من موند اين زمانده ارمي طالهي ديني مدرسه سنيك درس گويلك و دين و معيشت مجله دينيه سنده ديني مقالهار بازمقله بر ابر هر يلنى ديني رساله تاعليف فيلوب نشر فيلويينه قانچه تشكر فيلسافده كفايه فيله ايه حق در ديب بله من حق سبحانه و تعالى حضرت تلرى موند اين حضرت تارمزنك امثالان كوب فيلوب عمر عزيز اربينه بر كات و يروب هر دائمه ديني خدمت ارنك ثابت بو اولارنى ميسر ايلگاي ايدى آمين

بغاراده محمد هدى ابن ملا حميدالله

وفات

(انا لله وانا اليه راجعون)

اخوانه زدن دعاء خير رجا ايده رك اوشبو مصيبتنه زنى مجله به درج ايتمه كگزى التماس ايدهرم : اون يدى ياشندن بيرو - تا ۲۶ ياشنه چه طومسقى ده تعليم علم الدين ايله مشغول اولان قزمز « حله - الكمال » نك شوشى سنه ده اييون نك ۲۵ نچى كوننده و فائيل مصاب اولدم . اولا بالا طوغروب بالاسينك وفاتندن سوگره اوزيده دار بقايه رحمت ايتدى .
الفقيه حمزه بن محمد امين الحيدى ،

اداره

فاضل محترم آخوند حضرت تارينه بو بيوك حسر -

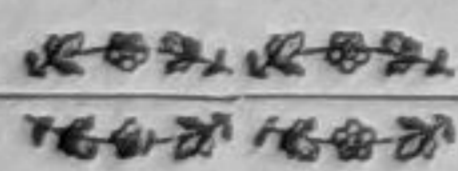
تى اورا تولا شامز الله تعالى مرحومه نى مستغرقه بحر رحمت ايدوب محترم آخوند حضرت و باشقه اقربا و تعلقاننه صبر جميل و اجر جزيل احسان ايلا سون آمين .

تاشكندده

تاشكنددن خبر ايتدكلارينه كوره تاشكندنك ايسكى جوان مجلسى مسجدن قونقه شركتى اوزينه يوررگه يول ياصاو اوچون صاتوب آلمق بولغان . بو خصوصده محل اهالييسى بالاتفاق مسجدنى صاتمازغه بولوب يورسه ارده فاضلر بعض بر كشى ارنك اوتنوى بوينچه مسجدنى صاتمازغه يارى ديب فتوى بيرگانلر . بو خصوص مسجدنى صاتماو ياغنده اولغان حقيقي متولى ارنى عزل ايدوب اوزلرندن متولى ياصاب ۱۸ مك صومغه صاتدرغان بولغانلر محل اهالييسى بو اشنى بيوك محكمه لرگه تر فيع ايدوب مسجدنى صاتدر ماوغه يول ازلهر اوچون عريضه بيرگانلر .

يا شکر نابور

۱۷ نچى يلدده فارالا تورغان باشلرگه آوغوست ۷ لرنده ياگادن نابور بولورغه پادشاه حضرت تارينه نك فرمانى اعلان ايرلدى .

خارجى خبرلر

چناق قلعه بوغازى

چناق بوغازنك - كليبولى يارم ، اطه سنيك - صوغش هنوز دوام ايتنه . كوب كشى لر فكر نچه اوزاق بولسه

ايكى آيغه تار تالچاغى فرض ايدارگان وشول مدتدن
صوڭك اتفاجى لار بوغازنى اوتوب استانبوله كرر لار
ديگان فكرار بوندن صوتده آندى صوغش نك اوچى
كورلمگانك بر ان تكذيب ايدلدى. انگليز لار نك اوز
لريدك رسى حسابلر يغه كوره آلا نك داردانيله
كورگان زبانلرى توبانده گيجه ۸ مكن آرتق اولك
۲۷ مك گه قريپ مچروح ۷ مك بارم خبر سز بوغا -
لغان لار. اشراك اينكان باشقه دولت لار نك كشى
جهتدن زبان حسابى موگا كرمى.

عسکر آزلق قلغان سببلى انگليز لار ينده دن اون
مك عسکر اوسته ديلر. عسکر طاشو اوگابى سز بولغانغه
اتفاجى لار عسکر نى تدر يچى گنه آرتدر لار. صوغش
صوز لغان صابون تورك لار نك قوتلرى آرتا، استانبول -
لدىن قورال گير مانيه دن آفيتسر لار بر توقناوسز
آرتدريل، نوره ديب باز لار. صوڭكى ككونلرده
اتفاجى دبنگز بوين اوچ دورت كون مرتب اولغه
توتقان لار، مقصدلرى حقى بابا رايوندىن باشلانغان
تورك لار آلفه تابا اولان تجاوز لرينه مانع بولودر.
درست بولسه كليبولى بارم اطه سنك اولان باش
قوماندن ساندرس پاشا يار الانوب آنگ اورنينه انور
پاشا و آندن صوڭك پرنس يوسف عز الدين بورگانلر.
چناق قلعه نك اشلىرى تورك لار نك اوز خبر لرينه
كوره اميد سز حالگه توشار لك توگل ايمش.

روسيه گير مانيه صوغشى

بو ايكى آرا ده بولغان صوغش نك صوڭكى وقتلرده
قزولانغانن اوتكان نومرده نيمس لار نك تورلى اورنك
تجاوز باشلاغانلار ندىن آكلانورلىق ايتوب بازغان
ايدك

شولايوق بو دفته اچنده ده دشمان نيچه يوز چاقر
ملر بويته صوز لغان صوغش صفارند، آلفه تجاوز
اينو بولون توتدى. كوب اورنلرده بزنك عسکر -
لر منانت كورساتوب دشمان نك تجاوزن كېسىدلر.
تيك ريغا شولى تيره لرنده گنه آلا ازغنه آلفه
باشقان بولدى.

دشمان لار بزنك قورلانديه ولايتن (شاولى اطرافن)
اشغال قېلورغه عذابلنه لار. شونده نى فرونت لارغه
كوج آرتدر ب بعضا تون كون گه قارامى آطودن
توقنامى جديت كورسنتكان بولالار، فرونت نك بعض
بولرنده بزنك عسکر لار دشماننى نى كېسه . . . .

قافقاز حدودنده

صوڭكى خبر لار، كوره قافقاز حدودنده تورك لار
عسکر آرتدروب جدى روشده تجاوز باشلاغانلار.
«موش» طرفنده تورك لار بك كوب عسکر حاضر
لگان لار. بزنك عسکر لار بو توغريده آلفه بارودن
توقتاب اولار بزنك نى پاز يتسيه لرينه چيگوب نفوغانلار.

اورنبورغ خبرى

عبرت

باشلردن عبدالحق اسملى بر نانار چيگنى بر
مارجه برلن غولايت ايتوب يور و گانده ايسرك كوينه
كده دن صوغه باطوب اولگان.
رمضان شريف حرمتن اسقاط قېلوب يور وچى
باشقه لارغه بو واقعه زور عبرتدر.
آنا آناك مسلمان بولوب اوزكده شول اسمده
يوروب دين تونمى ايسروب اولوشلار بختلى مسلمانلار
اوچرى تورغان قضالردن توگل.

Дозволено военной цензурой.

ناشرى محمدولى بن عبدالغنى حسينف .

Издатель Мухамедвалий Хусайновъ

مسئول محررى علام الدين خان اسلامف .

Отвѣтственный Редакторъ Г. Ханъ Ислямовъ.

Тип. журнала „Динъ ва Магичетъ“ Оренбургъ